

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden

Datum:
2019-12-10

Diarienummer:
KSN-2019-1195

Handläggare:
Christina Stenhammar
Christine Kastner Johnson
Ingela Hamlin

Svar på motion av Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) om förebyggande stressutbildning för ökad jämställdhet

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) föreslår i en motion väckt 25 mars 2019 att kommunfullmäktige beslutar att utreda möjligheterna till en satsning på elevhälsan för att stärka Uppsalas ungas förmåga att hantera stress.

Motionen återges som **bilaga**.

Beredning

Ärendet har beretts av utbildningsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Perspektiven för barn och jämställdhet har beaktats i ärendet. Näringslivsperspektivet bedöms inte relevant i ärendet.

Föredragning

Enligt Liv och hälsa ung¹ 2011 uppfattade 90 procent av pojkarna och 81 procent av flickorna i länet att de allmänt sett mådde bra eller mycket bra. År 2019 har detta

¹ www.regionuppsala.se/lhu

sjunkit till att 80 procent av pojkarna och endast 60 procent av flickorna uppfattar att de mår bra eller mycket bra.

Alla elever i Uppsala kommun erbjuds att träffa skolsköterskan för ett hälsobesök minst fyra gånger under grundskoletiden samt minst en gång på gymnasiet. I stort sett alla elever deltar i hälsobesöket.

I samband med hälsobesöket besvarar eleven ett hälsoformulär i årskurs 7 och i årskurs 1 på gymnasiet. I hälsoformuläret får eleven påståendet ”Jag känner mig stressad över skolarbetet”. Under läsåret 2018/19 angav 22 procent av eleverna i årskurs 7 att påståendet stämmer bra eller stämmer mycket bra. I årskurs 1 på gymnasiet var motsvarande siffra 34 procent.

En ökad allmän stress bedöms handla om till exempel betygssystemet, minskat antal timmar sömn, minskad förmåga att hantera motgångar, stress i samband med hantering av digitala medier med mera.

Redan i dag samarbetar elevhälsoteam och pedagoger för att förebygga elevers skolstress. Det kan till exempel handla om:

- information och råd kring sömnbehov, fysisk aktivitet, rutiner, sovtider samt hur eleven kan skapa möjligheter till vila och avkoppling
- stöd i studieteknik och tidsplanering
- stöd vid situationer där eleven ska tala inför andra
- stöd till elever som undviker skolidrott.

Den negativa utvecklingen av elevernas upplevda stressnivåer är mycket allvarlig och det är prioriterat att fortsätta utveckla ett mer hälsofrämjande och förebyggande arbete inom elevhälsan.

Under 2020 kommer en gemensam satsning för hälsofrämjande åtgärder att göras inom grundskola och gymnasieskola. Samtliga skolors elevhälsopersonal kommer att få kompetensutveckling i syfte att öka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, och försöksverksamhet kommer att genomföras med program och metoder för att stärka elevers motståndskraft och förebygga stress och psykisk ohälsa.

Inom gymnasiet genomförs dessutom under 2020 en försöksverksamhet på tre av enheterna med heltidsmentorerna eller socialpedagogerna som en insats kopplat till elevers mående och skolresultat.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 10 december 2019
- Bilaga 1, Motion av Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) om förebyggande stressutbildning för ökad jämställdhet

Utbildningsförvaltningen

Lars Romanus
Tf Utbildningsdirektör

Förebyggande stressutbildning för ökad jämställdhet

Höga stressnivåer bland elever är en trend som bottnar i vårt ojämlika samhälle. Skeva förväntningar och orimliga prestationskrav på framförallt tjejer leder till att stress påverkar killar och tjejer i olika grad. Men redan idag kan vi ge tjejer tillgång till verktyg som kan hjälpa dem att navigera i ett ojämlikt samhälle.

Utbildningsnämnden har haft i uppdrag att motverka psykisk ohälsa och att stödja elever med olika behov och situation. Resultaten har bland annat blivit SSP-samordnare, psykologer och bättre stöd för neuropsykiska funktionshinder. Samtidigt ser vi en tendens i dagens samhälle där unga mår sämre och då särskilt flickor. En stor faktor är stress.

Höga stressnivåer slår mot alla ungar men är framförallt ett problem som påverkar tjejer. Enligt SCB är fler flickor än pojkar i gymnasieålder stressade. Sex av tio flickor anger att de är stressade på grund av höga krav på sig själva, jämfört med fyra av tio pojkar. Sex av tio gymnasieflickor säger också att de känner sig stressade på grund av läxor och prov, att jämföra med bara två av tio pojkar.

Vänsterpartiet vill ändra samhället. Vi vill få bort de orimliga krav som sätts på unga idag. Vi vill bygga ett Uppsala där unga kan växa upp med bra möjligheter till att få jobb, en bostad som de har råd med, och med en välfärd de kan lita på. Vi vill bygga det jämlika samhället.

Det är det vi kämpar för. Men vi förstår att det här och nu finns alltför många tjejer som mår dåligt på grund av stress. Vi måste ta tillvara på de verktyg vi har tillgång till idag, så att vi orkar fortsätta kämpa imorgon.

Som exempel på jämställdhetsarbete i skolan nämner Jämställdhetsmyndigheten en kurs i stresshantering.

På stresskursen kan eleverna lära sig att hantera stress och att få prata om stress, lära sig avslappning och studieteknik för ett effektivt plugg och lägre stressnivå i lärsituationen samt planering för att få en bra balans mellan skolan, fritiden och sömnen.

I revisorernas rapport i december (2018-12-14) för elevhälsan framkommer att Uppsala har en lägre kostnad för elevhälsan än snittet i länet och i riket. Nettokostnadsavvikelsen låg 2017 på -7,7 procent. Revisorernas föreslagna åtgärder är ökade grundanslag och att tillse att elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande i enlighet med skollagen (2:25).

Mot bakgrund av signaler om stress hos unga och med tanke på att elevhälsan har låga kostnader bör vi se över möjligheten att stärka ungas hälsa och ge dem verktyg att förebygga ohälsa. Orsaken till stress och prestationsångest bland tjejer är de extremt skeva samhällsformer vi lever under. En kurs i stresshantering kommer inte förändra detta. Men det kan vara ett viktigt, uppskattat, och till och med livsnödvändigt redskap för tjejer – och kan hjälpa dem att hitta kraft för att orka vara med och förändra.

Vänsterpartiet vill att kommunfullmäktige beslutar

att utreda möjligheterna till en satsning på elevhälsan för att stärka Uppsalas ungas förmåga att hantera stress.

Tobias Smedberg (v)

Hanna Victoria Mörck (v)

